

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СПОРТУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ТЕОРІЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол №16 від 29.08.2018)

Голова Науково-методичної ради

_____ М. В. Дутчак

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

код дисципліни в освітньо-науковій програмі: ВК. 7

мова навчання: українська

Київ - 2018

РОЗРОБНИК:

Павленко Юрій Олексійович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту, uapavl@gmail.com

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою історії та теорії олімпійського спорту
(засідання кафедри протокол № 20 від 20 серпня 2018 р.)

Завідувач кафедри д. п. н., професор М. М. Булатова

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи
 О. В. Борисова

Начальник навчально-методичного відділу
 С. О. Герасименко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти
 О. І. Рудешко

Завідувач відділу докторантури та аспірантури
 Л. В. Денисова

Анотація навчальної дисципліни

Наукові проблеми сучасної підготовки спортсменів.

Категорія дисципліни: вибіркова.

Семестр: 4.

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин – 120; кількість кредитів ЄКТС – 4.

Результати навчання:

знати: сучасний стан і найбільш актуальну проблематику спортивної підготовки як багатоаспектного об'єкту наукового дослідження; міждисциплінарну інтеграцію наук, які займаються проблемами підготовки спортсменів; теорію та методологію удосконалення наукових досліджень у сфері спорту; сучасні стратегії вирішення наукових проблем спортивної підготовки; особливості та призначення технологій, методів, засобів окреслення наукових проблем у підготовці спортсменів та їх вирішення;

вміти: орієнтуватися у проблематиці та досягненнях сучасної науки з підготовки спортсменів; співвідносити теоретико-методологічні основи з практичними проблемами підготовки спортсменів; оперувати сучасними теоретичними знаннями на основі критичного осмислення наукових проблем підготовки спортсменів; проектувати наукові дослідження у відповідності до світових стандартів вирішення проблематики спортивної підготовки;

володіти: навичками добирати літературу, здійснювати пошук необхідних фактографічних і документальних матеріалів з проблеми підготовки спортсменів, систематизувати та узагальнювати їх, прогнозувати тенденції розвитку спорту і знаходити правильні управлінські рішення по удосконаленню підготовки спортсменів, застосовувати адекватні методи дослідження складових системи підготовки спортсменів, формувати та доводити у процесі науково-педагогічної діяльності власні погляди на події, процеси та явища у системі підготовки спортсменів;

здатен продемонструвати: загальні та фахові компетентності у науковому обґрунтуванні підходів до модернізації системи підготовки спортсменів, в організації, проведенні та забезпеченні процесу підготовки спортсменів з урахуванням світових тенденцій, національних традицій та місцевих умов, а також у досягненні передбачених результатів навчання.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни (пререквізити і кореквізити): наукові проблеми сучасного олімпійського та професійного спорту; науково-методичний супровід спортивної діяльності; сучасна систем забезпечення підготовки спортсменів.

Зміст дисципліни: актуальні проблеми підвищення ефективності змагальної діяльності спортсменів, раціональна побудова підготовки спортсменів, удосконалення змісту тренувального процесу спортсменів, об'єктивізація управління підготовкою спортсменів, проблеми застосування ергогенних чинників у спортивній підготовці.

Види навчальних занять: лекційне, практичне.

Форми навчання: денна, заочна.

Методи навчання: пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання, комунікативний з елементами рольової та ділової гри, метод навчальних проектів.

Методи контролю: усний (виступи на практичних заняттях, круглих столах, індивідуальні презентації, групове обговорення, усний захист проектів), письмовий (проектні завдання, наукові реферати), поточний, модульний та семестровий тестовий контроль.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 4).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання та вправи для аудиторної та самостійної роботи, перелік тем для обговорення, перелік тем наукових рефератів, комплекти тестових завдань для поточного, модульного та підсумкового контроль.

Мова навчання: українська.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК3	здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, застосування сучасних методів наукового дослідження, моделювання, інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК4	здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК6	готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною мовами
ЗК7	володіння навичками міжособистісної взаємодії, готовність брати участь у роботі українських і міжнародних дослідницьких колективів для вирішення наукових і науково-освітніх завдань
ЗК9	здатність організовувати освітній процес у вищій школі
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, що створюють нові знання в області теорії і методики спорту, спортивного тренування, і можуть бути опублікованими у провідних наукових виданнях з фізичної культури і спорту та суміжних галузей
ФК2	формулювати гіпотези наукового дослідження, розробляти доказову базу, визначати закономірності, притаманні сфері фізичної культури і спорту
ФК4	здатність проводити науковий аналіз результатів досліджень і використовувати їх у практичній діяльності
ФК6	здатність до виконання завдань щодо розвитку й оцінки власної освітньо-наукової діяльності, визначення рівня сформованості професійної компетентності
ФК7	здатність застосовувати знання фундаментальних основ сучасних досліджень, проблем і тенденцій розвитку спорту, у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у сфері фізичної культури і спорту в Україні та інших країнах світу
ФК8	здатність науково обґрунтовувати підходи до модернізації системи фізичної культури і спорту у вимірах глобалізації, європейської інтеграції та національної самоідентифікації; організовувати та забезпечувати управлінську діяльність з урахуванням процесів реформування сфери фізичної культури і спорту

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	14	0	26	0	80	120
Заочна	6	0	6	0	108	120

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		лекції	практ.	сем.	інд.		сам. р.	лекції	практ.	сем.	інд.	сам. р.
Тема 1. Актуальні проблеми підвищення ефективності змагальної діяльності спортсменів.	20	2	4			14	20	2				18
Тема 2. Раціональна побудова підготовки спортсменів.	24	2	6			16	24	2				22
Тема 3. Удосконалення змісту тренувального процесу спортсменів.	28	4	6			18	28	2	2			24
Тема 4. Об'єктивізація управління підготовкою спортсменів.	20	2	4			14	20	2				18
Тема 5. Проблеми застосування ергогенних чинників у спортивній підготовці.	28	4	6			18	28	2				26
Усього годин:	120	14	26			80	120	6	6			108

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Актуальні проблеми підвищення ефективності змагальної діяльності спортсменів

Приріст обсягу змагальної діяльності. Протиріччя, які виникли у сфері спорту у зв'язку із проведенням Юнацьких Олімпійських ігор. Дотримання відповідності системи підготовки до головних змагань географічним та кліматичним умовам місць проведення змагань. Орієнтація всієї системи спортивного тренування на досягнення оптимальної структури змагальної діяльності. Відбір та включення в предметну область теорії результатів різноманітних наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з оптимізації участі спортсменів у змаганнях, підвищення ефективності їх змагальної діяльності.

Тема 2. Раціональна побудова підготовки спортсменів

Дотримання у періодизації творчого застосування закономірностей та принципів спортивної підготовки замість формальних схем, підігнаних під календар змагань. Оптимізація побудови чотирирічних олімпійських циклів. Продовження періоду успішних виступів спортсменів на заключних етапах спортивної кар'єри. Відбір та включення в предметну область теорії результатів різноманітних наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з побудови мега-, макро-, мезо- та мікроструктур підготовки спортсменів.

Тема 3. Удосконалення змісту тренувального процесу спортсменів

Проблема форсованої підготовки на першій стадії багаторічного вдосконалення. Приріст обсягу тренувальної діяльності. Дотримання строгої відповідності системи тренування спортсменів високого класу специфічним умовам обраного для спеціалізації виду спорту. Досягнення динамічності системи підготовки, її оперативної корекції на основі постійного вивчення та врахування як загальних тенденцій розвитку олімпійського спорту, так і особливостей розвитку конкретних його видів - зміна правил змагань і умов їх проведення, застосування нового інвентарю та обладнання, розширення календаря і зміна значимості різних змагань тощо. Відбір та включення в предметну область теорії результатів різноманітних наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з удосконалення різних сторін спортивної підготовки.

Тема 4. Об'єктивізація управління підготовкою спортсменів

Максимальна орієнтація на індивідуальні задатки та здібності спортсмена під час вибору спортивної спеціалізації, системи багаторічної підготовки, визначені раціональної структури змагальної діяльності тощо. Вдосконалення системи управління тренувальним процесом на основі

об'єктивізації знань про структуру змагальної діяльності та підготовленості з урахуванням як загальних закономірностей становлення спортивної майстерності в конкретному виді спорту, так і індивідуальних можливостей спортсменів. Відбір та включення в предметну область теорії результатів різноманітних наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з удосконалення прогнозування, моделювання, контролю, відбору у спортивній підготовці.

Тема 5. Проблеми застосування ергогенних чинників у спортивній підготовці

Формування строго збалансованої системи тренувальних та змагальних навантажень, відпочинку, харчування, засобів відновлення, стимуляції роботоздатності та мобілізації функціональних резервів. Розширення нетрадиційних засобів підготовки: використання приладів, обладнання та методичних прийомів, що дозволяють повніше розкрити функціональні резерви організму спортсмена; застосування тренажерів, які забезпечують поєднане вдосконалення рухових якостей, фізичне і технічне вдосконалення; проведення тренування в умовах середньогір'я і високогір'я тощо. Розширення, конкретизація і часткова перебудова знань і практичної діяльності по вдосконалення складних елементів спортивної техніки, застосування ергогенних засобів і ін.) в напрямку забезпечення умов для профілактики спортивного травматизму і перетренованості. Відбір та включення в предметну область теорії результатів різноманітних наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з відпочинку, харчування, засобів відновлення, стимуляції роботоздатності, мобілізації функціональних резервів, профілактики спортивного травматизму і перетренованості.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Актуальні проблеми підвищення ефективності змагальної діяльності спортсменів.	1. Оптимізація участі спортсменів у змаганнях.	2	-
	2. Вивчення факторів, які визначають результативність змагальної діяльності.	2	2
Тема 2. Раціональна побудова підготовки спортсменів.	3. Наукові проблеми побудови підготовки спортсменів на першій стадії багаторічного удосконалення.	2	-
	4. Актуальні проблеми побудови підготовки спортсменів на другій стадії багаторічного	2	-

	удосконалення.		
	5. Індивідуалізація мезо- та мікроструктур підготовки спортсменів.	2	-
Тема 3. Удосконалення змісту тренувального процесу спортсменів.	6. Удосконалення техніко-тактичної підготовки спортсменів.	2	-
	7. Удосконалення фізичної підготовки спортсменів.	2	2
	8. Удосконалення психологічної, інтегральної та теоретичної підготовки спортсменів.	2	-
Тема 4. Об'єктивізація управління підготовкою спортсменів.	9. Проблеми прогнозування, моделювання та контролю у підготовці спортсменів.	2	2
	10. Удосконалення відбору спортсменів та орієнтації їх підготовки.	2	-
Тема 5. Проблеми застосування ергогенних чинників у спортивній.	11. Наукові медико-біологічні проблеми підготовки спортсменів.	2	-
	12. Наукові матеріально-технічні проблеми підготовки спортсменів.	2	-
	13. Наукові соціально-психологічні проблеми підготовки спортсменів.	2	-
		26	6

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Актуальні проблеми підвищення ефективності змагальної діяльності спортсменів.	1. Анотування інформаційних джерел стосовно оптимізації участі спортсменів у змаганнях, підвищення ефективності їх змагальної діяльності.	10	16
	2. Підготовка до практичного заняття з теми 1.	2	-
	3. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2	2
Тема 2. Рациональна побудова підготовки спортсменів.	4. Анотування інформаційних джерел стосовно побудови мега-, макро-, мезо- та мікроструктур підготовки спортсменів.	10	22
	5. Підготовка до практичного заняття з теми 3.	2	-
	6. Підготовка до практичного заняття з теми 4.	2	-
	7. Підготовка до практичного заняття з теми 5.	2	-
Тема 3. Удосконалення змісту	8. Анотування інформаційних джерел стосовно удосконалення різних сторін спортивної підготовки.	12	22

тренувального процесу спортсменів.	9. Підготовка до практичного заняття з теми 6.	2	-
	10. Підготовка до практичного заняття з теми 7.	2	2
	11. Підготовка до практичного заняття з теми 8.	2	-
Тема 4. Об'єктивізація управління підготовкою спортсменів.	12. Анотування інформаційних джерел стосовно удосконалення прогнозування, моделювання, контролю, відбору у спортивній підготовці.	10	16
	13. Підготовка до практичного заняття з теми 9.	2	2
	14. Підготовка до практичного заняття з теми 10	2	-
Тема 5. Проблеми застосування ергогенних чинників у спортивній підготовці.	15. Анотування інформаційних джерел стосовно відпочинку, харчування, засобів відновлення, стимуляції роботоздатності, мобілізації функціональних резервів, профілактики спортивного травматизму і перетренованості.	12	26
	16. Підготовка до практичного заняття з теми 11	2	-
	17. Підготовка до практичного заняття з теми 12	2	-
	18. Підготовка до практичного заняття з теми 13	2	-
Всього годин:		80	108

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Програмні результати навчання
ПР3	здатність здійснювати пошукову (евристичну) діяльність, організацію і проведення наукових досліджень проблем сфери фізичної культури і спорту
ПР4	демонструвати здатність до аналізу, співставлення, порівняння перспективних напрямів розвитку системи спорту, розв'язання актуальних завдань сфери фізичної культури і спорту у контексті сьогодення
ПР5	використовувати сучасні дані, накопичені в результаті наукових досліджень як безпосередньо в сфері спорту, системі підготовки спортсменів, так і в теорії управління
ПР8	планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з фізичної культури і спорту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію та обладнання, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми
ПР10	застосовувати знання та результати, отримані в ході експериментальних досліджень і практичної діяльності, для систематизації, узагальнення та пояснення

ПР13	демонструвати здатність до систематизації та уточнення знань в напрямі спорту, теорії та методики підготовки спортсменів, методологічного уточнення різних положень теорії спорту
------	---

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується із заліку з урахуванням результатів поточного контролю.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати аспірант за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Оптимізація участі спортсменів у змаганнях.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	6
2. Вивчення факторів, які визначають результативність змагальної діяльності.	Експрес-контроль. Міні-кейси стосовно визначення факторів, які визначають результативність змагальної діяльності в обраному виді спорту.	10
3. Наукові проблеми побудови підготовки спортсменів на першій стадії багаторічного удосконалення.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	7
4. Актуальні проблеми побудови підготовки спортсменів на другій стадії багаторічного удосконалення.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	7
5. Індивідуалізація мезо- та мікроструктур підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	7
6. Удосконалення техніко-тактичної підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	7
7. Удосконалення фізичної підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	7
8. Удосконалення психологічної, інтегральної та теоретичної	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і	7

підготовки спортсменів.	даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	
9. Проблеми прогнозування, моделювання та контролю у підготовці спортсменів.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	6
10. Удосконалення відбору спортсменів та орієнтації їх підготовки.	Експрес-контроль. Есе по результатам наукових досліджень і даних практичного досвіду матеріалу з обраного виду спорту.	6
11. Наукові медико-біологічні проблеми підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Доповіді та презентації стосовно медико-біологічних проблем в обраному виді спорту.	10
12. Наукові матеріально-технічні проблеми підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Доповіді та презентації стосовно матеріально-технічних проблем в обраному виді спорту.	10
13. Наукові соціально-психологічні проблеми підготовки спортсменів.	Експрес-контроль. Міні-кейси стосовно соціально-психологічних проблем у процесі спортивної кар'єри та після її завершення.	10
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, залік не отримує, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] : в 2 кн. / В. Н. Платонов. — К.: Олимп. лит., 2015. — Кн. 1. — 2015. — 680 с.

2. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] : в 2 кн. / В. Н. Платонов. — К.: Олимп. лит., 2015. — Кн. 2. — 2015. — 752 с.
3. Система олімпійської підготовки: основи менеджменту / [Бубка С. Н., Булатова М. М., Гуніна Л. М., Павленко Ю. О. та ін.; під ред. С. Н. Бубки, В. М. Платонова]. — К. : Перша друкарня, 2018. — 624 с.

Додаткова література:

1. Височіна Н. Л. Психологічне забезпечення у системі підготовки/спортсменів в олімпійському спорті / Н. Л. Височіна. — Київ: Центр учбової літератури, 2017. — 384 с.
2. Павленко Ю.О. Науково-методичне забезпечення підготовки спортсменів в олімпійському спорті / Ю. О. Павленко. — К.: Олімп. л-ра, 2011. — 311 с.
3. Шинкарук О. А. Отбор спортсменов и ориентация их подготовки в процессе многолетнего совершенствования (на материале олимпийских видов спорта) : монография / О. А. Шинкарук. — Київ : Олимпийская лит., 2011. — 360 с.

Електронні ресурси:

1. Наука в олимпийском спорте [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://sportnauka.org.ua>.
2. Репозитарій Національного університету фізичного виховання і спорту України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://reposit.uni-sport.edu.ua>.
3. EBSCO Information Services [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ebsco.com>.
4. Index Copernicus [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.indexcopernicus.com>.